

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering : donderdag 20 februari 2025

Zaaknummer : 961475

Onderwerp: : **Uitgangspuntennota 2026 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland**

De raad voor te stellen:

1. Kennis te nemen van de Uitgangspuntennota 2026 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG);
2. Een zienswijze in te dienen op de Uitgangspuntennota 2026 van de GGD NOG;
3. De GGD NOG via de bijgevoegde brief te informeren over de zienswijze;

Aanleiding

De gemeente Oude IJsselstreek neemt deel aan de Gemeentelijke of Gemeenschappelijke GezondheidsDienst Noord- en Oost-Gelderland (hierna: GGD NOG). Dit is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) van tweeëntwintig gemeenten in de Achterhoek, Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Noord-Veluwe. In deze regio beschermt, bewaakt en bevordert de GGD NOG de gezondheid van de inwoners.

De GGD NOG voert zowel wettelijke taken als niet-wettelijke taken uit op het gebied van jeugdgezondheidszorg en algemene gezondheidszorg. De Wet publieke gezondheid (Wpg) vormt een wettelijk kader voor de GGD NOG. Eén van de verplichtingen uit de Wpg is om een Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst (GGD) in stand te houden.

In een brief van maandag 28 november 2024 (kenmerk: JB/Thn/24-dir 054, zie bijlage 1) biedt de GGD NOG de Uitgangspuntennota 2026 (zie bijlage 2) aan de raad aan. In deze Uitgangspuntennota staan de inhoudelijke en financiële kaders voor de concept Programmabegroting 2026. De GGD NOG geeft gemeenten via de Uitgangspuntennota 2026 de mogelijkheid om te reageren op de hoofdlijnen van de nog op te stellen concept Programmabegroting 2026. De GGD NOG vraagt gemeenten om voor 1 maart 2025 te reageren door een eventuele zienswijze in te dienen.

Wat wordt met beslissing bereikt

Via de Uitgangspuntennota informeert de GGD NOG gemeenten over de algemene financiële en beleidsmatige kaders van de concept Programmabegroting 2026. Door het indienen van de voorgestelde zienswijze oefent de raad invloed uit op deze nog op te stellen concept Programmabegroting 2026. De GGD NOG neemt de ontvangen zienswijzen ter overweging mee bij het opstellen van de concept Programmabegroting 2026.

Argumenten om in te stemmen met voorgestelde beslissing(en)

1.1. De Uitgangspuntennota 2026 geeft inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen met mogelijke gevolgen voor de concept Programmabegroting 2026

In de Uitgangspuntennota 2026 staan de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het opstellen van de begroting voor 2026. De - voor zover nu bekend - belangrijkste ontwikkelingen staan in deze Uitgangspuntennota opgenomen.

De relevantste ontwikkelingen zijn:

- De indexering van de inwonersbijdrage 2026 met 4,57%.
- De GGD NOG wenst het gesprek aan te gaan over het toekomstperspectief voor de GGD NOG op korte, middellange en lange termijn.
- Specifieke ontwikkelen op de volgende gebieden: kleinschalige vaccinatielocaties door wijzigingen in het Rijksvaccinatieprogramma, bestuurlijke afspraken over huisvesting jeugdgezondheid, aanbesteding forensische geneeskunde, taakuitbreiding lijkschouwer door een voorgenomen wetswijziging, uitstel van het vaccinatiecentrum 18 jaar en ouder, ontwikkeling indicatoren voor de inzet van de GGD NOG, korting op gelden seksuele gezondheid en het instellen van een gemeenschappelijke raadsadviescommissie;
- Geen nieuw beleid: voor zover de GGD NOG op dit moment voorziet komen er voor de begroting voor 2026 geen voorstellen voor nieuw beleid;

De Uitgangspuntennota 2026 bevat nog relatief veel onzekerheden en heeft een hoog abstractieniveau. Door het zo vroegtijdig opstellen van deze nota zijn mogelijk nog niet alle relevante ontwikkelingen voor 2026 goed in beeld. In de periode tot 2026 doen zich waarschijnlijk nieuwe relevante ontwikkelingen voor.

2.1. Verzoek om mee te denken in financieel uitdagende tijden

Voor zowel gemeenten als GGD'en zijn het financieel uitdagende tijden. Voor gemeenten nadert het ravijnjaar in 2026. Daarnaast bezuinigt het huidige kabinet rechtstreeks op de GGD'en door het schrappen van de door het vorige kabinet toegezegde middelen voor pandemische paraatheid. Ook is er een extra bezuiniging van het kabinet op preventie.

De GGD NOG geeft in de Uitgangspuntennota 2026 aan dat er weinig tot geen ruimte is om op de huidige uitvoering van taken te bezuinigen. Het verzoek aan de GGD NOG is toch om met gemeenten in gesprek te gaan over het huidige takenpakket en op zoek te gaan naar besparingsmogelijkheden. Daarbij zijn er mogelijkheden voor het niet meer uitvoeren van niet-wettelijke taken. De suggestie is om bijvoorbeeld de programma's 'NOG Fitter en Vitaler' en de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) 'SLIMMER' niet meer aan te bieden. Beide programma's vallen onder de niet-wettelijke taken en zijn bovendien ook uit te voeren door marktpartijen. Naast besparingsmogelijkheden is het verzoek aan de GGD NOG om (nog) meer in te zetten op het aantrekken van externe (Europese) subsidies en fondsen.

Daarnaast is het verzoek aan de GGD NOG om bij een verwachte toename van kosten in gesprek te gaan met gemeenten over mogelijke oplossingen. In plaats van deze kosten door te rekenen naar gemeenten toe. Zo is het verzoek om voor de verwachte meerkosten voor kleinschalige vaccinatielocaties actief de samenwerking te zoeken met de huidige aanbieders van de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen.

Tenslotte is het voorstel om de reeds eerder ingediende zienswijze op de indexeringssystematiek wederom te herhalen. Het uitgangspunt daarbij dient te zijn dat de indexering van de GGD NOG niet hoger is dan gemeenten ontvangen vanuit de indexatie van het Gemeentefonds. Als de indexatie van de GGD NOG toch hoger is dan de indexatie van het Gemeentefonds, dan is het verzoek aan de GGD NOG om voor het verschil voorstellen voor besparingsmogelijkheden te doen.

2.2. Focus op mentale gezondheid bij de jeugd

In de Bestuursagenda 2023-2027 van de GGD NOG is 'Mentale gezondheid' één van de vier inhoudelijke speerpunten. Diverse onderzoeken laten zien dat de mentale gezondheid van met name de jeugd verder afneemt. De resultaten van de producten en diensten van de GGD NOG zijn op regionaal en lokaal niveau nog niet goed inzichtelijk. Het verzoek aan de GGD NOG is om eerst het gebruik van de huidige diensten en producten voor mentale gezondheid beter in kaart te brengen. De vervolgstap is om deze dienstverlening (nog) beter op de vraag van inwoners en maatschappelijke partners aan te laten sluiten.

2.3. Indicatoren in de Programmabegroting 2026

In de zienswijzen op de Programmabegroting 2025 hebben veel gemeenten aangegeven behoefte te hebben aan indicatoren. Met deze indicatoren is het mogelijk om de inzet van de GGD NOG (meer) inzichtelijk te maken en om te plannen, monitoren en evalueren.

In de Uitgangspuntennota 2026 staat dat de GGD NOG aan de slag gaat met deze wens door een set input- en output-indicatoren of kengetallen aan de Producten- en Dienstencatalogus toe te voegen. Het doel is dat er in de Programmabegroting 2026 ook indicatoren komen als basis voor het gesprek over de realisering van de speerpunten. De raad onderschrijft het belang van de ontwikkeling van deze indicatoren nogmaals en volgt de ontwikkeling van deze indicatoren nauwgezet.

2.4. Oproep tot nog meer samenwerking tussen de verschillende GGD regio's

De GGD NOG zoekt steeds meer de samenwerking met andere GGD regio's, onder andere via het Servicecentrum en voor forensische geneeskunde. Het verzoek aan de GGD NOG is om ook voor andere producten en diensten nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met andere GGD regio's, bijvoorbeeld bij het datagericht werken.

2.5. Gesprek over de toegevoegde waarde van een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota

In de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is het geen verplichting om een zienswijze te doorlopen voor de Uitgangspuntennota. Bij de Uitgangspuntennota 2024 heeft de GGD NOG er voor gekozen om – evenals andere gemeenschappelijke regelingen zoals de VNOG – om geen zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota te doorlopen. Mede op verzoek van een aantal gemeenten is bij de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) in 2024 toch besloten om het doorlopen van een zienswijzeprocedure in de gewijzigde GR op te nemen in.

In deze snel veranderende tijden is de sturingsmogelijkheid voor raden via de Uitgangspuntennota beperkt. Veelal is het doorlopen van een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota een herhaling van zetten van de wel wettelijk verplichte zienswijzeprocedure op de Programmabegroting. Met het instellen van een raadsadviescommissie krijgen raden bovendien een extra sturingsinstrument in handen.

Een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota past niet in onze sturingsfilosofie om *'te werken vanuit de bedoeling'* en om *'echt te doen wat nodig is'*. Vanuit het oogpunt van doelmatige gemeenschappelijke regelingen is het niet efficiënt als elke gemeenschappelijke regeling een zienswijzeprocedure op de Uitgangspuntennota doorloopt.

Het verzoek aan de GGD NOG is te verkennen of er bij de meerderheid van de gemeenten draagvlak is om in de toekomst (evenals bij de Uitgangspuntennota 2024) geen zienswijzeprocedure meer te doorlopen bij een Uitgangspuntennota.

3.1. In de (concept)brief staat de reactie van de raad van de gemeente Oude IJsselstreek

De raden dienen voor zaterdag 1 maart 2025 te reageren met een eventuele zienswijze op de Uitgangspuntennota 2026. De conceptbrief met de voorgestelde reactie vanuit de raad van Oude IJsselstreek is in bijlage 3 toegevoegd. Het is nadrukkelijk een conceptversie. Op basis van de definitieve besluitvorming van de raad vinden er - indien nodig - aanpassingen in de brief plaats.

Kanttekeningen

a. Zienswijzen zijn niet bindend.

Het indienen van een zienswijze geeft invulling aan de kaderstellende rol van de raad en is een manier om invloed uit te oefenen op de GGD NOG.

Zienswijzen zijn echter niet bindend. De ervaring leert dat het indienen van een zienswijze vanuit één raad relatief weinig invloed heeft in een gemeenschappelijke regeling met tweeëntwintig gemeenten. Het is daarom van belang om draagvlak te zoeken bij andere gemeenten voor een vergelijkbare zienswijze.

Mede op initiatief van de gemeente Oude IJsselstreek is er afstemming geweest met gemeenten in de regio Achterhoek en ook met de andere subregio's (Noord-Veluwe en Midden-IJssel/Oost-Veluwe). Op een aantal punten is er bij zowel de Achterhoekse als de gemeenten uit de andere subregio's draagvlak om een vergelijkbare zienswijze in te dienen.

Kosten, baten, dekking

In de Uitgangspuntennota staan de globale financiële kaders voor de concept Programmabegroting 2026 uitgewerkt. De daadwerkelijke financiële uitwerking volgt in de concept Programmabegroting voor 2026.

Op basis van de actuele informatie van het CPB (Centraal Planbureau) stelt de GGD NOG voor om indexering van de totale inwonersbijdrage voor 2026 vast te stellen op 4,57%. Dit indexpercentage is volgens de door het Algemeen Bestuur (AB) in de vergadering van 21 november 2019 vastgestelde indexeringsystematiek.

In de tabel hieronder staan de kosten van de inwonersbijdrage van de gemeente Oude IJsselstreek van zowel de definitieve Programmabegroting 2025 als de Uitgangspuntennota 2026 in één overzicht.

Overzicht inwonersbijdrage GGD NOG						
Jaar	Inwoners	Publieke gezondheid	Jeugdgezondheid	Totale inwonerbijdrage	Incidentele bijdrage GGD NOG Robuust	Totaal
2026 - Uitgangspuntennota	39.501	€ 439.939	€ 486.035	€ 925.974	€ 0,-	€ 925.974
2025 - Definitieve Programmabegroting	39.396	€ 419.428	€ 463.374	€ 882.802	€ 12.601	€ 895.403

In 2026 is er sprake van een stijging van de totale inwonersbijdrage van € 43.172,- ten opzichte van 2025. Doordat het programma GGD NOG Robuust in 2025 afloopt is er vanaf 2026 geen incidentele bijdrage meer nodig voor dit programma ter versterking van de GGD NOG. Doordat deze incidentele komt te vervallen is in 2026 de totale netto bijdrage € 30.571,- hoger dan in 2025.

Het verzoek aan de GGD NOG is om mee te denken in deze financieel uitdagende tijden. Bij de uitwerking van de Programmabegroting 2026 is het verzoek om met voorstellen voor besparingsmogelijkheden te komen.

Uitvoering

Planning

De GGD NOG geeft gemeenten tot zaterdag 1 maart 2025 de mogelijkheid om een zienswijze bij het Dagelijks Bestuur van GGD NOG in te dienen. De voorbereidende besluitvorming vindt plaats tijdens de Raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) op donderdag 6 februari 2025. De raad neemt een besluit in de Raadsvergadering op donderdag 20 februari 2025.

Personeel

Niet van toepassing.

Communicatie/participatie

De GGD NOG ontvangt na besluitvorming in de raad van donderdag 20 februari 2025 zo spoedig mogelijk de brief met de reactie van de raad. In bijlage 3 is de conceptbrief met de voorgestelde reactie toegevoegd.

In de Achterhoek is er afstemming geweest over de inbreng van zienswijzen op de Uitgangspuntennota 2026. Deze afstemming heeft geleid tot min of meer vergelijkbare zienswijzen vanuit de Achterhoekse gemeenten. Ook is er afstemming geweest met de andere subregio's van de GGD NOG. Deze afstemming met andere gemeenten zorgt voor eenduidigere zienswijzen en daarmee voor meer uniformiteit in het opdrachtgeverschap vanuit gemeenten.

Evaluatie/verantwoording

De GGD NOG verwerkt via het Dagelijks Bestuur de reacties uit de ontvangen zienswijzen op de Uitgangspuntennota 2026 en neemt de ontvangen zienswijze mee bij het opstellen van de concept Programmabegroting 2026.

Het Algemeen Bestuur stelt de concept Programmabegroting 2026 in de vergadering van april 2025 in concept vast. Daarna stuurt de GGD NOG de raden de concept Programmabegroting 2026 voor een zienswijze toe. De raden zijn dan ook weer in de gelegenheid om voor eind juni 2025 een zienswijze op deze concept Programmabegroting in dienen.

Het voorstel aan de Raadscommissie MO is om te inventariseren in hoeverre er behoefte is om tijdens de Raadscommissie MO in juni 2025 in gesprek te gaan met de GGD NOG over de werkzaamheden én de concept Programmabegroting 2026.

Bijlagen

1. Bijlage 1: Brief GGD Noord- en Oost-Gelderland: Uitgangspuntennota 2026 GGD NOG (JB/Thn/24-dir 054);
2. Bijlage 2: Uitgangspuntennota 2026 GGD Noord- en Oost-Gelderland;
3. Bijlage 3: Brief aan GGD Noord en Oost-Gelderland - Raadsbesluit Uitgangspuntennota 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Oude IJsselstreek,

Ron Frerix
Secretaris

Mirjam Maasdam-Hoevers
Waarnemend burgemeester

Raadsvergadering 20 februari 2025

- ☐ conform voorstel
- ☐ zonder hoofdelijke stemming
- ☐ met algemene stemmen
- ☐stemmen voor.....stemmen tegen
- ☐ aangenomen
- ☐ aangenomen met amendement.....
- ☐ aangehouden
- ☐ verworpen
- ☐ ter vergadering uitgereikt bij agendapunt
- ☐ in handen van B&W gesteld
- ☐ opmerkingen/toezeggingen.....
- ☐